

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دستار و کلا

جلد هفتم

اجرای احکام کیفری

مجید عطایی جنتی

(قاضی دادگستری)

تکتم صفری

(قاضی دادگستری)

یوکابد مشفق

(قاضی بازنشسته - وکیل دادگستری)

نشر حقوق پویا

سرشناسه: عطایی جنتی، مجید

عنوان قرارداد: ایران. قوانین و احکام

عنوان و نام پدیدآور: دستیار وکلا/مجید عطایی جنتی، زهرا داوطلب، مریم محمدی.

مشخصات نشر: قم، حقوق پویا، ۱۴۰۳

مشخصات ظاهری: وزیری، ۷۷۶ صفحه

شابک دوره: ۹۶-۰۰-۶۷۷۵-۶۲۲-۹۷۸

شابک جلد هفتم: ۹۶-۰۰-۸۲۳۹-۶۲۲-۹۷۸

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: نویسندگان جلد سوم مجید عطایی جنتی، هاجر گلشاد، مریم محمدی.

یادداشت: نویسندگان جلد پنجم مجید عطایی جنتی، لیلی رفیعیان، طیبه ابراهیمی، فائزه حصار.

یادداشت: نویسندگان جلد ششم مجید عطایی جنتی، سوده جوز ابراهیمیان، مریم علی‌نژاد، لیلا آذرخشی ریحانی، محبوبه زارعی.

یادداشت: نویسندگان جلد هفتم مجید عطایی جنتی، تکتم صفری، یوکابد مشفق.

یادداشت: نویسندگان جلد هشتم محمد عطایی جنتی، فاطمه ملکی آزارکی، مهدی سلامتی قمصری.

یادداشت: ج. ۲ (چاپ اول: ۱۴۰۲). یادداشت: ج. ۳ و ۴ (چاپ اول: ۱۴۰۲). یادداشت: ج. ۵-۸ (چاپ اول: ۱۴۰۳) (فیا).

یادداشت: کتابنامه.

مندرجات: ج. ۱. تشریح نحوه تنظیم دادخواست و لوابیح... ج. ۲. تأمین خواسته، دستور موقت، توقیف عملیات اجرایی... ج. ۳.

تشریح نحوه تنظیم دادخواست و لوابیح شامل مباحث بطلان، فسخ، انفساخ، اقاله... ج. ۴. فرندهای جلسه اول دادرسی... ج. ۵.

کاملترین مجموعه دعاوی خانواده شامل مباحث نفقه، تمکین، مهریه، نخله، تنصیف دارایی، اجرت المثل، جهیزیه، طلاق، وکالت

در طلاق... ج. ۶. کاملترین شرح اجرای احکام مدنی... ج. ۷. اجرای احکام کیفری... ج. ۸. کاملترین مجموعه سوالات اختبار پیشرفته

موضوع: حقوق مدنی - ایران - مصادره اموال - قوانین و مقررات - ایران - ابلاغ اوراق قضایی رسمی - ایران - رویه قضایی - ایران

شناسه افزوده: داوطلب، زهرا

شناسه افزوده: محمدی، مریم

رده بندی کنگره: ۵۰۰ KMH

رده بندی دیویی: ۳۴۶/۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۹۴۲۰۳۱۵

هرگونه تکثیر (اعم از چاپ، کپی و Pdf و...) از این اثر بدون آخذ مجوز از ناشر، خلاف قانون بوده

و پیگرد قانونی دارد. لطفاً در صورت مشاهده موارد را به شماره تلفن‌های ذیل اطلاع دهید.

دستیار وکلا / جلد هفتم

اجرای احکام کیفری

حقوق پویا

مجید عطایی جنتی، تکتم صفری، یوکابد مشفق

■ ناشر: حقوق پویا ■ چاپ: اول ۱۴۰۳ ■ تعداد: ۵۰۰ نسخه ■ قیمت: ۸۵۵,۰۰۰ تومان

■ شابک دوره: ۹۶-۰۰-۶۷۷۵-۶۲۲-۹۷۸ ■ شابک جلد هفتم: ۹۶-۰۰-۸۲۳۹-۶۲۲-۹۷۸

قم / خیابان ارم / جنب بانک ملی / پاساژ ناشران / پلاک ۲۲ تلفن: ۰۲۵۳۷۷۴۹۲۷۴

ثبت سفارش از طریق پیام‌رسان‌های ایتا و تلگرام توسط شماره: ۰۹۱۲۶۵۲۵۰۷۰

■ کانال ایتا: nashrehoghhepoya

■ کانال تلگرام: hoghhepoyapub

■ کانال پیام‌رسان سروش: pooyalaw

■ کانال پیام‌رسان بله: pooya_law

■ فروشگاه اینترنتی: www.hpbook.ir

ارسال کتاب به تمام نقاط کشور

فهرست مطالب

مقدمه ۲۵

فصل اول: قتل و قصاص ۳۱

گفتار اول: اجرای حکم قصاص در احکام کیفری ۳۱

بند اول: انجام استیذان ۳۲

بند دوم: ماده ۳۵۹ قانون مجازات اسلامی ۳۲

گفتار دوم: موانع موقت در اجرای قصاص (بررسی وضعیت مقتول) ۳۳

بند اول: سن ۳۳

بند دوم: متواری بودن ۳۴

بند سوم: زمان اجرا ۳۴

بند چهارم: اختلاف اولیای دم در قصاص یا عدم قصاص (گذشت یا تقاضای دیه) ۳۴

گفتار سوم: نهادهای ارفافی در بزه قتل ۳۴

بند اول: عفو ۳۵

گفتار چهارم: سوالات کاربردی ۳۷

بند اول: خسارت از کار افتادگی و دیه ۳۷

بند دوم: جمع بین محکومیت قصاص و رد مال ۳۸

بند سوم: بررسی درخواست اجرای حکم قصاص در صورت فوت اولیای دم ۳۹

بند چهارم: غبطه و اختیار ولی قهری در انتخاب قصاص یا دیه ۴۰

بند پنجم: بررسی توقیف حق قصاص در قبال مهریه و سهم الارث همسر مقتول در ماده

۳۵۲ ق.م.ا ۴۳

بند ششم: اثر توقف اجرای حکم اصلی موضوع بند الف ماده ۲۵ قانون مجازات اسلامی ۴۴

بند هفتم: قابلیت تعلیق جنبه عمومی جرم قتل عمدی در صورت رضایت اولیای دم ۴۶

بند هشتم: مسئولیت شریک در قتل در خصوص پرداخت فاضل دیه، جایی که احد از

متهمین پدر مقتول است ۴۸

بند نهم: تکلیف دادگاه در صورت عدم پرداخت فاضل دیه از سوی ولی دم ۴۹

بند دهم: چگونگی مطالبه مهر پس از قصاص زوج و فوت پدر زوج ۵۱

بند یازدهم: تکلیف محکوم به قصاص در صورت عدم تودیع وثیقه مناسب ۵۲

فصل بیست و نهم: اخذ تامین متناسب و اعطای مرخصی و ضبط تامین و مزایده

۶۷۰

گفتار اول: اخذ تامین متناسب ۶۷۰

گفتار دوم: مراحل اعطای مرخصی با تودیع وثیقه در اجرای کیفری ۶۷۱

گفتار سوم: مزایده ۶۷۲

بند اول: ارزیابی ملک ۶۷۲

بند دوم: موعد و مکان فروش ۶۷۳

بند سوم: اموال منقول ۶۷۴

بند چهارم: اموال غیر منقول ۶۷۵

بند پنجم: فروش ۶۷۶

بند ششم: قیمت پایه ۶۷۶

بند هفتم: پرداخت قیمت اموال ۶۷۷

بند هشتم: زمان پرداخت وجه مزایده به محکوم له ۶۷۷

بند نهم: حق شرکت طرفین در مزایده ۶۷۸

بند دهم: فروش قسمتی از اموال توقیف شده ۶۷۸

بند یازدهم: تسلیم مال به خریدار ۶۷۹

بند دوازدهم: صدور دستور انتقال سند ۶۷۹

بند سیزدهم: قبول ملک در قبال طلب ۶۷۹

بند چهاردهم: امضای سند انتقال توسط نماینده دادگاه ۶۸۰

گفتار چهارم: تقسیط دیه برای محکوم فاقد تامین ۶۸۰

گفتار پنجم: قرار تامین در اجرا ۶۸۱

گفتار ششم: در صورتی که وثیقه گذار قبل از اجرای مزایده مبلغ وثیقه را واریز نماید،

چه اقدامات قضائی را بایستی انجام بدهیم؟ ۶۸۲

بند اول: وثائق نقدی ۶۸۲

بند دوم: دو پرونده با یک تامین در پرونده های تجمیعی ۶۸۴

بند سوم: عجز از تودیع وثیقه و اعمال ماده ۳ قانون نحوه اجرای محکومیت های مالی ۶۸۶

فصل سی ام: مرور زمان ۶۸۷

گفتار اول: ماده ۱۰۷ قانون مجازات اسلامی ۶۸۷

گفتار دوم: ماده ۱۰۸ قانون مجازات اسلامی ۶۸۷

گفتار سوم: رای غیابی - قطعی ۶۸۸

فصل سی و یکم: مستثنیات دین ۶۹۴

گفتار اول: قانون نحوه اجرای محکومت‌های مالی مصوب ۱۳۹۴.....	۷۰۵
گفتار دوم: منزل مسکونی که عرفاً در شأن محکوم علیه در حالت اعسار او باشد	۷۰۷
بند اول: محل سکونتی که محکوم علیه در آن تصرف مالکانه دارد.....	۷۰۸
بند دوم: مالکیت مشاعی محکوم علیه در منزل مسکونی.....	۷۱۰
بند سوم: ادعای محکوم علیها مبنی بر مستثنیات دین بودن منزل مسکونی خود.....	۷۱۲
بند چهارم: اجرای رأی از محل منزل مسکونی مازاد بر شأن محکوم علیه.....	۷۱۳
گفتار سوم: قابل توقیف بودن منزل تهیه شده از طرف زوج برای زوجه حسب ماده	
۱۱۱۵ قانون مدنی.....	۷۲۱
بند اول: انکار مالکیت منزل توسط محکوم علیه و طرح ادعای بعدی مستثنیات دین	۷۲۲
بند دوم: ایجاد حالت جدید یا افزایش قیمت منزلی که مستثنیات دین تشخیص داده شده	
است.....	۷۲۲
بند سوم: اثاثیه مورد نیاز زندگی که برای رفع حوائج ضروری محکوم علیه و افراد تحت	
تکفل وی لازم است.....	۷۲۳
بند چهارم: اثاثیه مورد نیاز زندگی که به دلیل تجملی و لوکس بودن یا قدمت یا عتیقه	
بودن ارزشمند باشد.....	۷۲۶
بند پنجم: لزوم وجود اثاثیه مورد نیاز در محل زندگی محکوم علیه و افراد تحت تکفل وی	
.....	۷۲۷
بند ششم: آذوقه موجود به قدر احتیاج محکوم علیه و افراد تحت تکفل وی برای مدتی که	
عرفاً آذوقه ذخیره می‌شود.....	۷۲۹
گفتار چهارم: کتب و ابزار علمی و تحقیقاتی برای اهل علم و تحقیق متناسب با شأن	
آنها.....	۷۳۰
گفتار پنجم: وسایل و ابزار کار کسبه، پیشه‌وران، کشاورزان و سایر اشخاص که برای	
امرار معاش ضروری آنها و افراد تحت تکفلشان لازم است.....	۷۳۴
گفتار ششم: قابل توقیف بودن مواد خام و اولیه.....	۷۳۸
بند اول: عدم شمول "وسایل و ابزار کار" به "محل کار" و قابل توقیف بودن محل کار	
.....	۷۳۹
بند دوم: شمول یا عدم شمول مستثنیات دین نسبت به وسیله نقلیه.....	۷۳۹
بند سوم: تلفن مورد نیاز مدیون.....	۷۴۱
بند چهارم: قابلیت توقیف یا عدم توقیف خط رند و گوشی گران قیمت.....	۷۴۳
بند پنجم: مبلغی که در ضمن عقد اجاره به موجر پرداخت می‌شود، مشروط بر اینکه	
پرداخت اجاره بها بدون آن موجب عسر و حرج گردد و عین مستأجره مورد نیاز مدیون	
بوده و بالاتر از شأن او نباشد.....	۷۴۴

فصل سی و دوم: اعسار..... ۷۴۶

گفتار اول: تقاضای اعسار..... ۷۴۶
 گفتار دوم: اعمال ماده ۳ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی و اعزام محکوم علیه به زندان..... ۷۴۸
 گفتار سوم: نظریه مشورتی مبنی بر عدم امکان اعمال ماده ۳ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی در خصوص افراد زیر ۱۸ سال محکوم به دیه یا رد مال (مورخ ۱۴۰۰/۱۲/۲۱)..... ۷۵۰

فصل سی و سوم: انسداد حساب شخص حقوقی دولتی..... ۷۵۶

گفتار اول: انسداد حساب و توقیف اموال اشخاص و ادارات دولتی..... ۷۵۶
 بند اول: منظور از دستگاه اجرایی چیست؟..... ۷۵۷
 بند دوم: ماده ۵ قانون خدمات کشوری..... ۷۵۷
 بند سوم: ماده ۹۶ قانون اجرای احکام مدنی..... ۷۵۸

فصل سی و چهارم: پرداخت دیه از صندوق بیت المال..... ۷۶۴

گفتار اول: موارد پرداخت دیه از بیت المال..... ۷۶۴

فصل سی و پنجم: تفکیک جرائم قابل گذشت و غیر قابل گذشت..... ۷۶۸

کلیه جرائم قابل گذشت قبل از اصلاحیه اخیر..... ۷۶۹
 سایر جرائم قابل گذشت بعد از اصلاحیه مورخ ۹۹۰۲۰۲۳ قانون کاهش مجازات حبس تعزیری..... ۷۷۰
 مصادیقی از جرائم که دارای دو وجه عمومی و خصوصی هستند..... ۷۷۰
 مصادیقی از جرائم صرفاً عمومی..... ۷۷۱

اجرای حکم مجازات، یکی از مهم‌ترین و حساس‌ترین مراحل دادرسی کیفری بوده و در جهت اجرای بهتر مجازات، وجود مقام قضایی مستقل در مرحله اجرای حکم، لازم و ضروری به نظر می‌رسد؛ بنابراین در قوانین کیفری، مقامی با نام «قاضی اجرای احکام کیفری» پیش‌بینی شده که این قاضی در مرحله اجرای حکم و حتی مرحله بعد از اجرای حکم، دارای وظایف و اختیاراتی است. پیش‌بینی نهادی به نام قاضی اجرای احکام در سیستم کیفری بیانگر این است که دخالت و حضور دستگاه قضایی پس از صدور حکم محکومیت، لازم و ضروری بوده و قاضی اجرای احکام فقط اجراء کننده مجازات نیست و وظیفه او به اجرای مجازات محدود نمی‌شود؛ بلکه همانطور که از نام او برمی‌آید این قاضی به همراه مددکاران اجتماعی و روانشناسی و جامعه‌شناسان دستگاه قضایی مستقر در سازمان امور زندان‌ها که تحت نظر او به انجام وظیفه مشغول می‌باشند؛ مجازات را اعمال و یا به تعبیر دیگر سعی در انطباق احکام با روحیات و شخصیت مجرمین و محکومین می‌نماید.

قاضی اجرای احکام با هدف فردی ساختن مجازات‌ها وارد سیستم کیفری شده و در زمینه نهاد تعلیق و تعویق صدور حکم، آزادی مشروط، نیمه آزادی، مجازات‌های جایگزین حبس، دارای وظایف و اختیاراتی است. تنوع در ضمانت اجرای کیفری، پیش‌بینی مجازات‌های جایگزین و همچنین تأسیسات حقوقی در امور کیفری در قانون جزای فرانسه به خصوص قوانین جزایی سال ۱۹۹۲ میلادی و به تبع آن، موجب پیش‌بینی چنین تأسیساتی در قوانین جزایی ایران گردیده که قاضی اعمال کننده مجازات‌ها با توجه به اختیاراتی که در قانون برای وی در نظر گرفته شده است بتواند در اصلاح، درمان و بازاجتماعی کردن محکومین به عنوان یکی از بهترین اهداف مجازات‌ها نقش مهمی را ایفاء نماید.

لذا هدف در شعبات اجرای احکام حول سه محور سرعت، دقت و قاطعیت در اجرای احکام قطعی معطوف می‌باشد. چرا که توجه کردن به این سه مقوله سبب می‌شود که فرصت تکرار جرم را از مجرم گرفته شود. در محیط‌هایی که بسترهای جرم‌زا زیاد

است تعداد افرادی که استعداد رفتار مجرمانه دارند خیلی قابل توجه نیست، خصوصاً در حوزه‌های قضائی کوچک تر لذا به نظر می‌رسد اگر بخواهیم نرخ جرم را کنترل، امنیت را افزایش و رضایت عمومی را جلب کنیم باید با سرعت در اجرای حکم و کاهش زمان اجرا، فاصله وقوع جرم تا اجرای مجازات را به حداقل زمان ممکن برسانیم، فرصت تکرار جرم را به نوعی از متهم و محکوم علیه بگیریم و این خود نوعی پیشگیری تلقی می‌شود.

نتیجه دیگری که سرعت بخشیدن به فرآیند اجراء می‌تواند داشته باشد این است که شاکی با تشفی خاطر و رضیه، به فکر انتقام جوئی و رفتارهای ناشایست نیفتد و عکس‌العمل‌های مبتنی بر رفتارهای مجرمانه نداشته باشد، در واقع هدف ما اینست که شاکی سکوت اختیار کند، رضایت داشته باشد و شاهد اقداماتی از سوی شاکی که نظم عمومی را برهم می‌زند یا زمینه ساز ارتکاب جرم جدید است نباشیم. سومین نتیجه سرعت در اجرای حکم است یعنی بازدارندگی اجتماعی آن بگونه ای باشد که افرادی که استعداد ارتکاب رفتارهای مجرمانه دارند به فکر ارتکاب جرم نیفتند. همچنین باید توجه داشت که اقدامات اجرایی برای بزه دیده دارای هزینه نباشد و بزه دیده متحمل ضرر و زیان نشده و رفت و آمدهای غیر ضروری وی کاهش یابد زیرا همین که بزه دیده متحمل درد و رنج ناشی از جرم شده نگرانی دیگری نباید بر او تحمیل شود.

نوع برخورد و رفتار در اجرا با تمامی طرفین پرونده مهم است و قاضی اجرا وظیفه دارد بر اساس تعالیم آئین اسلام نسبت به دیگران رفتار توأم با ادب و رعایت کرامت انسانی داشته باشد، حتی اگر مجازات اجرایی سخت و سنگین باشد. بنابراین داشتن نقشه راه در شعبات اجرای احکام بسیار مهم و نظارت بر اجرای آن نیز بر عهده دادستان به عنوان رئیس اجرای احکام می‌باشد تا بتواند سیاست‌های جنایی را در حوزه قضائی به درستی مدیریت و راهبری کند که نتیجه آن افزایش امنیت عمومی، کاهش نرخ جرم و احساس ناامنی برای مرتکبین جرائم عمدی می‌باشد.

احکام دارای الویت در اجرای احکام به شرح ذیل قابل تقسیم است: